

Medzinárodná spolupráca pre ďalšie odborné vzdelávanie
v oblasti ochrany a obnovy stavebného dedičstva

ÚVOD
DO HISTÓRIE PAMIATKOVEJ STAROSTLIVOSTI
(SLOVENSKO od polovice 19. storočia)

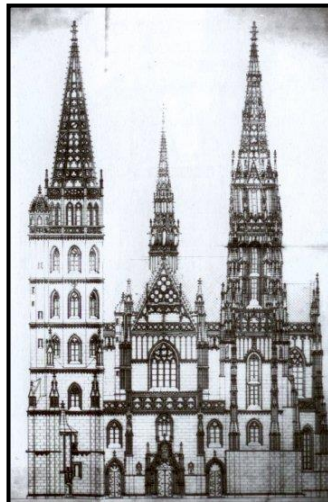
CISÁRSKO-KRÁĽOVSKÁ CENTRÁLNA KOMISIA NA OCHRANU A VÝSKUM STAVEBNÝCH PAMIATOK

založená v roku 1850 (činnosť na území Uhorska od roku 1853)

výchova múzejníkov a archivárov, ochrana umelecko-historických pamiatok (stredovek – architektúra, maľba, umenie), počiatky mapovania pamiatok – **dobrovoľní konzervátori a korešpondenti** (po 1872 už len korešpondenti)

„...dať zadosť historickým spomienkam rôznych národných kmeňov cisárskeho štátu...“

Ján Nepomuk KEGLEVICH (1786 – 1856) politik (župan a tajný radca),
mecenáš a zberateľ výtvarného
umenia a konzervátor

Dóm sv. Alžbety, Košice,
návrh prestavby z konca
19. stor. a dnešný stav

1872 premenovaná na **CISÁRSKO-KRÁĽOVSKÚ KOMISIU PRE VÝSKUM A ZACHOVANIE
UMELECKÝCH A HISTORICKÝCH PAMIATOK**

DOČASNÁ UHORSKÁ KOMISIA PRE ZACHOVANIE UMELECKÝCH A HISTORICKÝCH PAMIATOK

založená v roku 1872 (tzv. DOČASNÁ UHORSKÁ PAMIATKOVÁ KOMISIA)

register pamiatok Uhorska (kategorizácia, evidencia a grafická dokumentácia – popis, kresby a prvé foto) a obnova pamiatok (platená funkcia „staviteľ - architekt“)

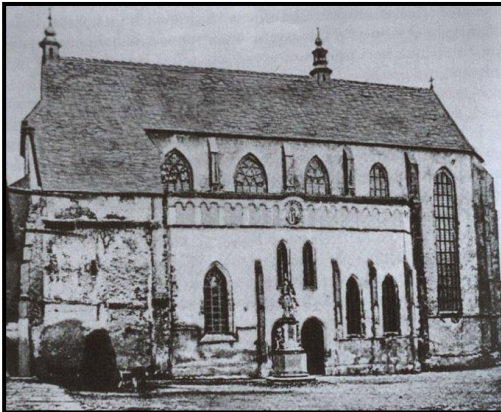
terénny výskum (dotazníky) najmä sakrálne a výtvarné pamiatky + akvarely nástenných malieb (župný/stoličný spolupracovníci a korešpondenti)

1881 premenovaná na **UHORSKÚ PAMIATKOVÚ KOMISIU** (+ šírenie záujmu k pamiatkam)

Franz STORNO (1821 – 1907) – Bardejov, Levoča, Hronský Beňadik, Kremnica...

Otto SZTEHLO (1851 – 1923) – Okoličné, Spišský Štvrtok...

Bardejov, Kostol sv. Egídia pred puristickou prestavbou na konci 19. stor. a po nej

Spišská Kapitula, Katedrála sv. Martina pred a po puristickej prestavbe (1880)

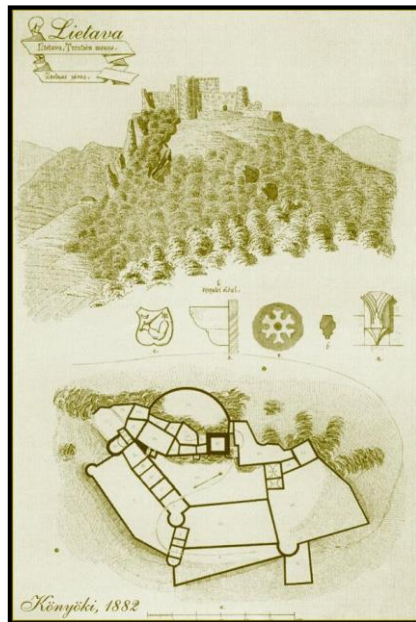
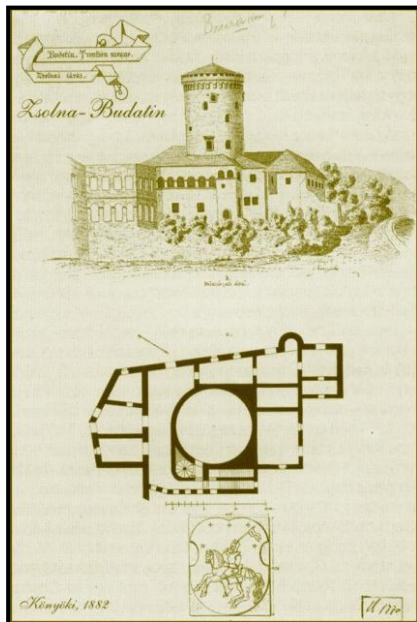

Levoča, radnica pred puristickou prestavbou v roku 1895 a po prestavbe

JOZEF KÖNYÖKI (1829 – 1900)

učiteľ kreslenia, zakladateľ Mestského múzea v Bratislave (1868), korešpondent Uhor. pamiatkovej komisie (kreslil najmä hrady, kaštiele, kostoly, kaplnky...)

kresby hradov: Budatín, Lietava a Strečno
kaštieľ v Rusovciach (80. roky 19. stor.)

VIKTOR MIŠKOVSKÝ / MYSKOVSZKY (1838 – 1909)

bardejovský rodák, historik umenia, korešpondent a priekopník systematickej ochrany pamiatok v Rakúsko-Uhorsku

1872 – 1902 predložil komisii vyše 900 kresieb pamiatok z Horného Uhorska (uložené v Budapešti a v Šarišskom múzeu v Bardejove)

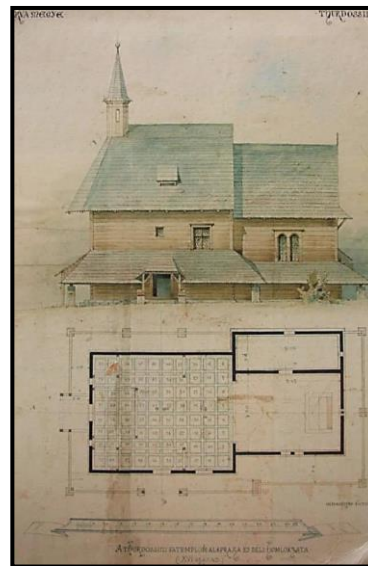
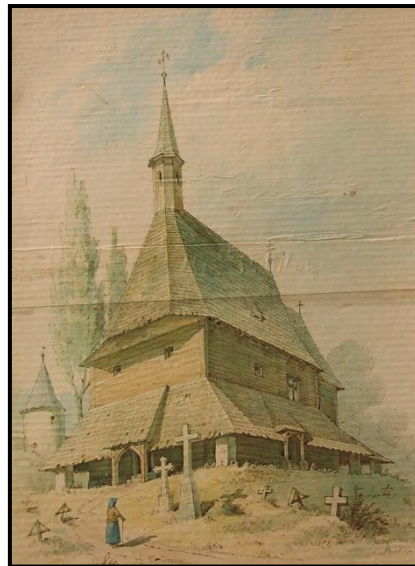
dielo:

MEMORANDUM V ZÁUJME ZACHOVANIA A OCHRANY CHÁTRAJÚCICH NÁRODNÝCH PAMIATOK (1898)

„...dnes každý kultúrny národ usilovne vyhl'adáva, skúma, dôkladne študuje a chráni od záhuby svoje pamiatky... a chátrajúce pamiatky udržiava pre nasledujúce generácie...“

akvarely drevených kostolov
Leština (1894) a Tvrdošín (1893)
a zaniknutého kaštieľa v Lipt.
Štiavničke (1892)

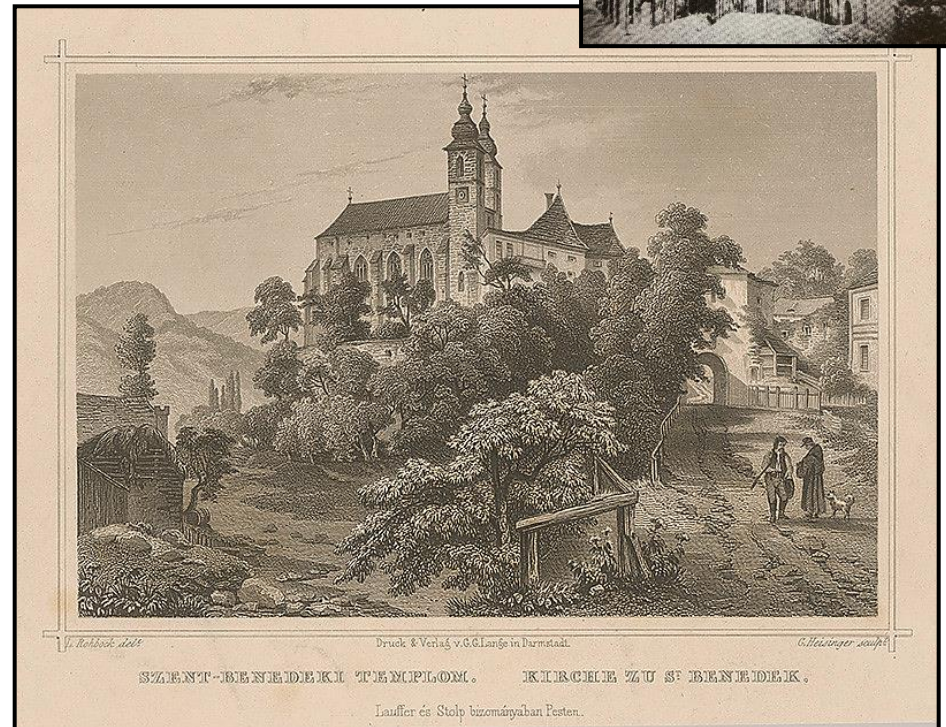
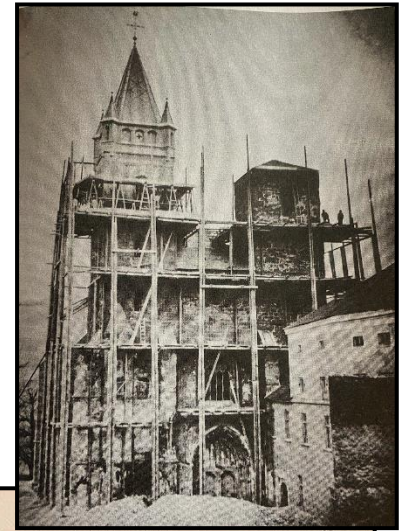
VEĽKÉ VOZOKANY

1896 - nový eszterházyovský pamätník na mieste staršieho (5 m obelisk) z roku 1734, jediná monumentálna pamiatka na Slovensku, ktorá pripomína víťazstvo uhorského vojska nad Turkami v roku 1652

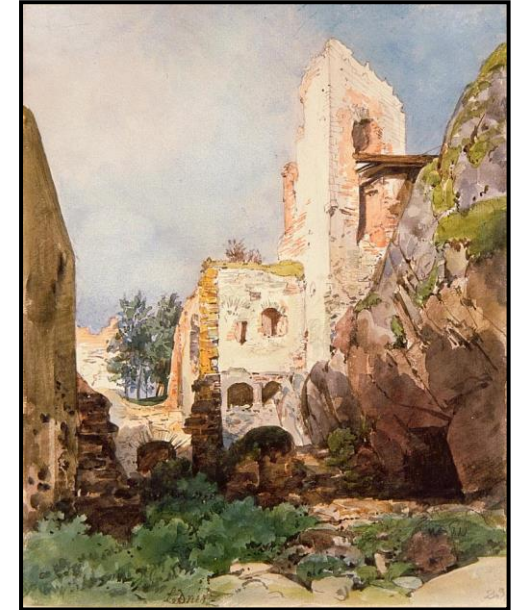
HRONSKÝ BEŇADIK

Pamiatková obnova benediktínskeho opátstva v rokoch 1877 – 1896

THOMAS ENDER (1793 – 1875)

**Rakúsky maliar – akvarely hradov, kaštieľov, kostolov a miest viacerých stolíc / žúp
Horného Uhorska (60. roky 19. storočia)**

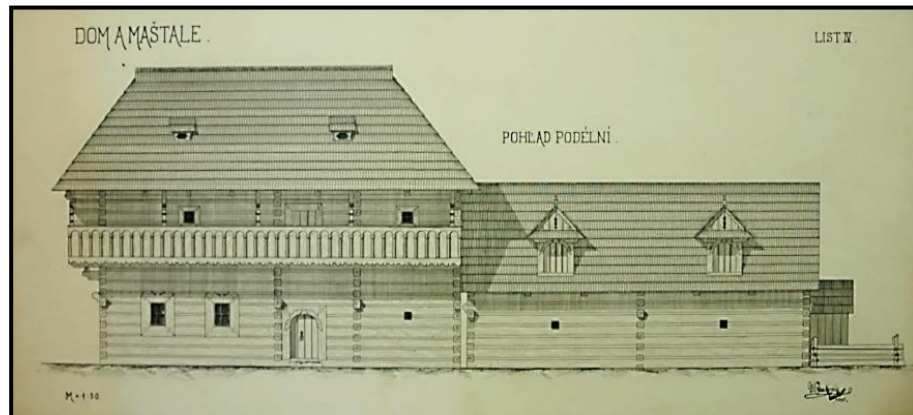
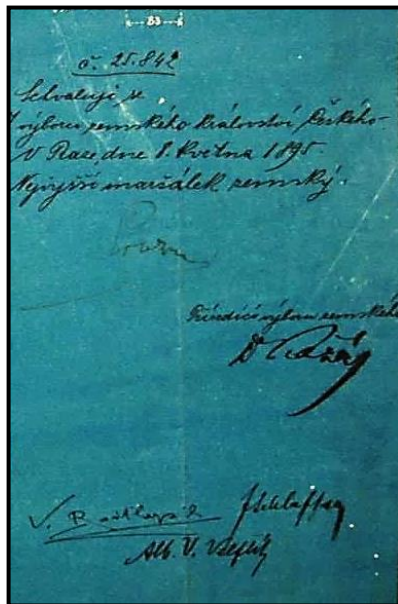
Hrad Strečno, zámok Bytča, hrad Lednica,

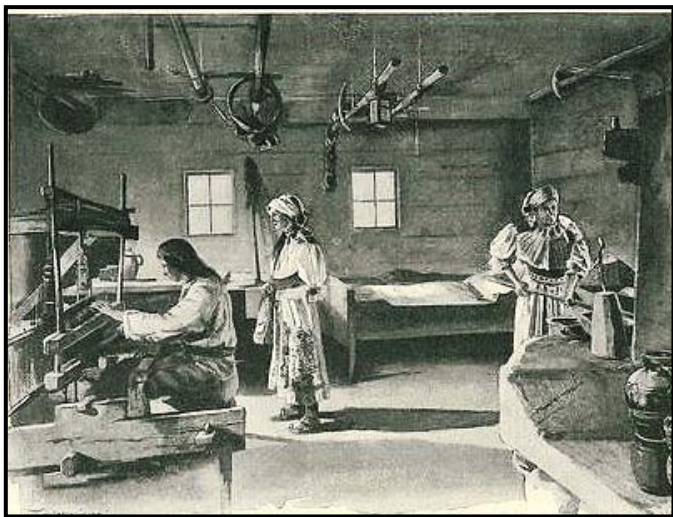
Starhrad, kaštieľ Teplička n.V., hrad Trenčín

NÁRODOPISNÁ VÝSTAVA ČESKOSLOVANSKÁ (Praha, máj – september 1895)

ukážka života ľudu a zdôraznenie svojbytnosti a vzájomnej blízkosť kultúr Čechov a Slovákov (gazdovstvo z Čičmian – tzv. Joklov dom a dolnooravská usadlosť z Veličnej?)

Čičmiansky dom a jeho hospodárske stavby (maštal' a včelín) počas výstavy a ilustrovaný článok v novinách Vásárnapi Újság (Nedel'né noviny)

ők vagy éppen egy oda való házat szállított át a nagy országokban.
A ma csak a híres teremtek, párszázaléki áll a példában is ma már jó ideig. Az a 12 telek, melyre beosztották, 12 vidék sajátosságát költöztetve képezték a minden kőművesek által készített.

Nemzet látszólag azt mondják, hogy a házak közül sok nemet (frank) típusú; az igaz, s ezt a szokás sem tagadják; de ha a szlovák nép ilyen építkezést bizonylag a nagy területen használ, azt az egy be kell mutatniuk, mint az erdélyi őseket építkeztek. Az a fő, hogy mi van, s nem az, hogy voltaképpen hogyan ered.

A prágai kiállítás néprajzi feljebb két nagyvonalú, két ház is volt, egy arványi és egy osztrák (brensis) típusú. Az arványiak a kiállítás terület legészesei ságban, magános házakról helyen, alacsony, fehérre meszelt szögűre kis háza, szépfelület, egy szobával, egy konyhával; egy egész arványiak családok

németek Tremosóban, hanem a szomszéd megyékben is igen elterjedt, sőt ismeretes magán az erdélyi főfőnök is a régi nyitrai német telepében, a hol p. o. Gajsielen, Handlován még is nemcsak a ház, hanem a kőművesek szokásai egészen erdélyi elnevezéssel. A prágai házat az 1873-iki bécsi kiállítás mutatta be mint a magyar országos kiállítás néprajzi feljebb fogva bemutatni természetesen kivétel nélkül, mely csaknem teljesen egyezik a prágai csehok kiállítás osztrák házával.

A prágai cseh-szlovák kiállítás a hazaság, a fajszület németek megteremtése, hanem gondokodott annak jövőjéről is. Mert nem elég az állami terület legészesei ságban, magános házakról helyen, alacsony, fehérre meszelt szögűre kis háza, szépfelület, egy szobával, egy konyhával; egy egész arványiak családok

NEHÁNY SZÓ BERTHELOTÓL, A FRANCZIA KÖZTÁRSASÁG KÜLÖMGYIMNISTERÉBŐL.

A hivatalos politikai világ nagy meglepetéssel fogadta azt a hírt, hogy Berthelot, a katonikus lett a francia köztársaság külügyministere. Nem csoda. Sok olyan politikus van, a ki Berthelotnál hírt sem hallotta addig, a míg ez a nagy megállítást nem érte, vagy észre nem vette kezdetét legelőbb az az 1860-as számú, mely 1888-ban köztársasági miniszter lett.

Az uralkodó fellegas szeri t nem közönséges eszt, hogy ilyen fontos állást, melyről milliók bekéje is feljődés függ, nem eszbeli diplomata tölt be; de annyira sem különös, hogy bármily való lenne, a minthogy Parisban

ÁRVÁNYI TÍPUSÚ HÁZ.

TREMOSÓI TÍPUSÚ HÁZ.

MAGYARORSZÁGI TÍPUSÚ ALAK.

MAGYARORSZÁGI TÍPUSÚ ALAK.

A CSEH-SZLÁV NÉPRAJZI KIÁLLÍTÁS PRÁGÁBAN.

Bizony lakbelyről szolgált a teljesen egyesült volt az Arványok szokások háza jól ismert típusával. A másik, a osztrák háza már nem oly egyszerű, minden esetre igen értékes, sőt eredetileg maga egyáltalán nem két. Magas, egyemeletes nagy háza az, melynek földszintjén egy nagy szobája, a mellett az egész épületet átjáró pultára, ezen áll egy nagy kamra és konyhája van; a pultáról lépő vessz fel az emelet pultára, melyről jobbra két hálófülké, balra két kisebb kamra van, míg az emeletet az átjáró és felül emeleti ajtóval veszi körül. Hogy a ház beosztását megértjük, tudnunk kell, hogy azt oly stílusban alkalmazzák, a hol még a házköztársaság szokásai van; így a leírás és bemutatott lak két család közös háza, még pedig oly formán, hogy az emeleti hálófülkék és kamrák két külön lakónak osztrák egy-egy testvér számára, míg a földszinti szoba közös tárgyaló szobá, a konyhát is közösen használják; a kamrában pedig a közösen öröklött s a közös gazdaságban szükséges tárgyakat tartják. Ez természetesen nem két nemet építkezés, de Magyarországon

temény ne csak ideiglenesen, hanem állandóan, s ne csak a kiállítási köztársaság, hanem egész Csehországnak s az egész néprajzi tudományának köztársaság legyen. Ismeretes és bízható, hogy a kiállítás mely kevés költséggel létesült; de annak fontossága, állandóságát már az költésge hirdeti volna, a mit a csehok nem halltak volna egy könnyen a szemmel előteremtett. Amde az az igazságtudás győztelen, a melyen a kiállítás jövőjéről tanakodtak, felállított egy cseh gróf és Prága város belsőjében lévő palotáját — 30 teremmel — a szentendrei ingyen átengedte a Cseh Néprajzi Múzeum számára, azaz a híres rományról, hogy az évről alább egybegyűjtött a Cseh Néprajzi Múzeum is azt a költésge, a mit kell, hogy saját otthonában, külön palotában helyettesítsék el.

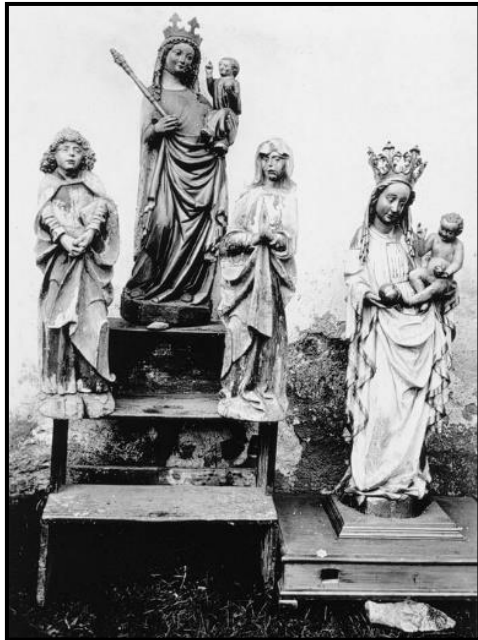
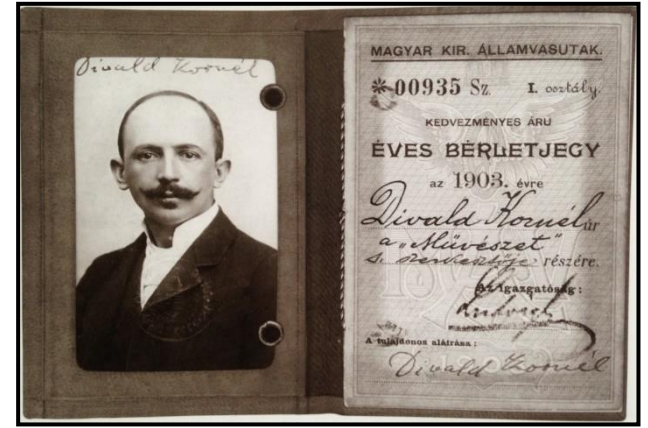
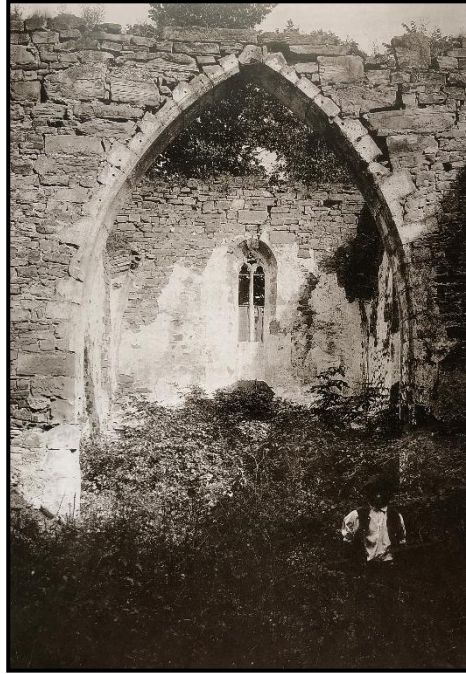
Dr. János János.

is a Berthelot esett választással csak azok lártokoznak meg nehezen, a kik radikálisok a köztársasági politikában csakakkarat illetik meg és szellemi felkészültség, kimagasló tudomány sikeres irigység személt.

A francia tudósok a közéletben is előkelő szerepet tölthetnek be mindenben. Tudós hírlékek csak javára vált az ügynek, melynek megválasztásának szegődtek. Ki merze tagadni, hogy Arago, Paul Bert, Duruy nem olyan kitűnően töltötték be a minisiteri székét, mint a milyen fényesen kimagasló eszlepi voltak tudományeszkajóknak? Az a azesle látások, melyre a világ sorát illető nemzetek arra való tagjai szeri tehetnek, mely be az mely filozófiában, történelemben, közgazdasági és kereskedelmi ismeretekre támaszkodik, gyakori jelenleg a francia tudósok sorában. Nem mindannyian évezek hivatást a, hogy dolgozozozóblójk könyelmes eszedjék a

KORNEL DIVALD (1872 – 1931)

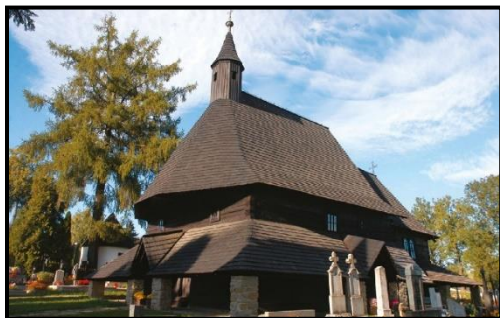
historik umenia, muzeológ, topograf a fotograf pamiatok,
hlavný krajinský dozorca nad múzeami a knižnicami
(zakladateľ Stredoslovenského múzea v Ban. Bystrici)

Hutka (Šariš) drevený kostol, 1915
Veľká Paludza (Liptov), ruina murovaného kostola 1907

VÝVOZ UMEL. DIEL Z ÚZEMIA SLOVENSKA DO MAĎARSKÝCH ZBERATEĽ. INŠTITÚCIÍ

Tvrdošín, drevený Kostol Všetkých svätých
z gotického krídlového oltára centrálna tabuľová maľba
Oplakávanie Krista (1440 – 60) v Szépművészeti múzeum
v Budapešti
oltárne krídla v Oravskej galérii v Dol. Kubíne a v Galérii
P.M.Bohúňa v Lipt. Mikuláši

Liptovský Ondrej, Kostol sv. Ondreja
pred rokom 1918 gotické krídlové oltáre
sv. Ondreja (1512) a Panny Márie so sú-
hlasom Spišského biskupa správcom
farnosti predané do Budapešti

dnes je Oltár sv. Ondreja v Magyar Nem-
zeti Galérii (Maďarskej národnej galérii)

VLÁDNY KOMISARIÁT NA OCHRANU PAMIAŤOK NA SLOVENSKU (1919)

právomoc bývalej Uhorskej pamiatkovej komisie

- výskum a dokumentácia pamiatok
- zriadenie katastra (zoznamu) pamiatok
- dozor nad vývozom pamiatok a obchodovaním so starožitnosťami
- Stanoviská pre búranie, úpravu a prestavbu stavebných pamiatok
- ~~kompetencie oblasti národnej osvety, umenia a divadla~~

vládný komisár Dušan Jurkovič
(1868 – 1947)

ŠTÁTNY REFERÁT NA OCHRANU PAMIAŤOK NA SLOVENSKU (1922 – 1939)

+ dozor nad múzeami a knižnicami, nad verejnými a cirkevnými zbierkami a archeologickými vykopávkami

zameranie na výskum a ochranu drevenej sakrálnej architektúry

HUTKA, cerkva sv. Kozmu a
Damiana zničená počas I. sv. vojny

TRANSFER DREVENÝCH CHRÁMOV ZO SLOVENSKA A PODKARPATSKEJ RUSI V ČASE PRVEJ ČESKOSLOVENSKEJ REPUBLIKY

DOTAZNÍK SÚPISU HISTORICKÝCH PAMIAŤOK NA SLOVENSKU 1924
 PORIADA ŠTÁTNY REFERÁT NA OCHRANU PAMIAŤOK A ARCH. NÁR. ODBOR MATICE SLOVENSKEJ

Miesto	Tu uviesť meno mesta, obce, dediny atď.
<p>1 a HISTORICKY A UMELECKY CENNÉ STAVISKÁ: Kostoly, kaplnky, kláštory Zvonice, veže, brány Úradné domy Kaštiele, paláce, meštianske domy a i. v. Pozn.: Pri kostoloch je potrebné uviesť meno udržujúceho patróna</p>	
<p>1 b VONKAJŠIA VÝZDOBA: Maľby na priečelí Sgrafitá Sochy na priečelí Mreže a i. v.</p>	
<p>1 c VNÚTORNÁ VÝZDOBA: Nástenné maľby Obrazy na dreve, plátne atď. Sochy a náhrobky Mreže a i. v.</p>	
<p>1 d VNÚTORNÉ ZARIADENIE: Oltáre Nábytok: ozdobné lavice, spovednice, skrine atď. Bohoslužobné nádoby Rúcha bohoslužobné a kostolné textilie Zvony Krstiteľnice</p>	

Všetci spolupracovníci kultúrneho rozvoja, vedy a osvety — predovšetkým učiteľia, duchovní — žiadajú sa za vyplnenie dotazníkov a doposlanie na adresu „Matice Slovenskej“ v Turčianskom Sv. Martine.

Úradný kataster pamiatok

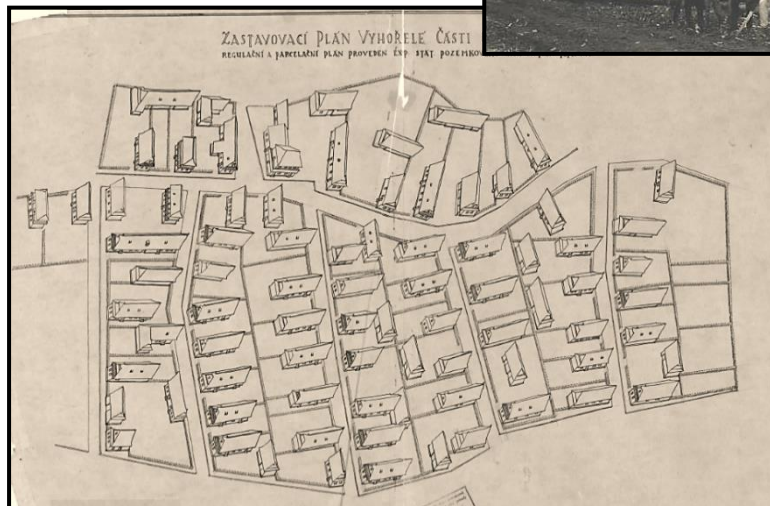
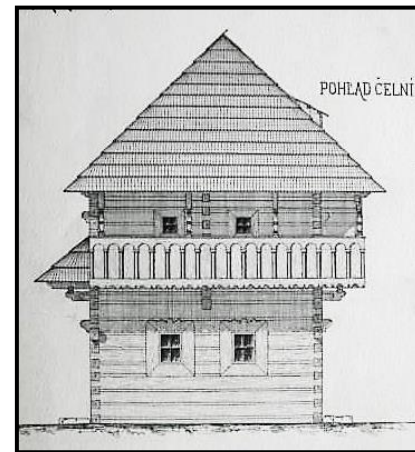
záchrana pamiatok a súpis architektonických pamiatok Bratislavy, Trnavy a neskôr B. Bystrica, Levoča a Košice

viac-menej len administratívne pracoviisko, bez zásadnejších kompetencií (odporúčací charakter)

konzervácia niektorých hradných ruín a obnova stredovekých vidieckych kostolov (napr. Drážovce a Kližské Hradište)

OBNOVA TRADIČNÉHO ĽUDOVÉHO STAVITEĽSTVA ČIČMIAN (20. – 30. roky 20. stor.)

1922 odchod D. Jurkoviča – nenaplnené predstavy o práci a fungovaní komisariátu (mal byť akýmsi architektonickým ateliérom pre obnovu pamiatok) a osobný spor s J. Vydrom (referent pre ľudové umenie).

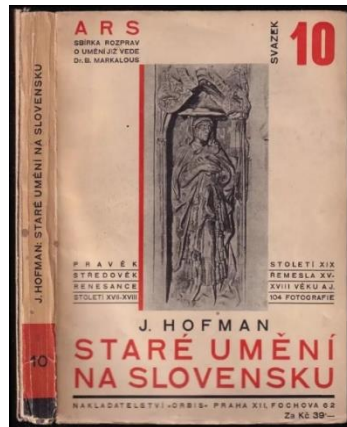
nezhody o miere a podiele súčasných tvorivých (architektonických) zásahov do pamiatky

Ján HOFMAN (1883 – 1944)

Český historik umenia, pamiatkar a muzeológ

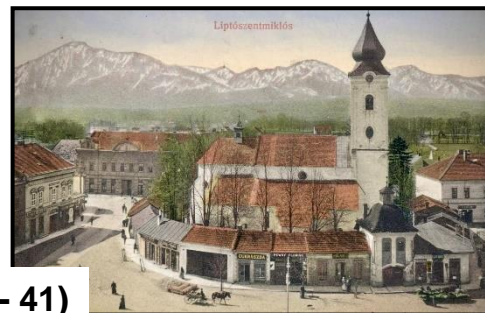
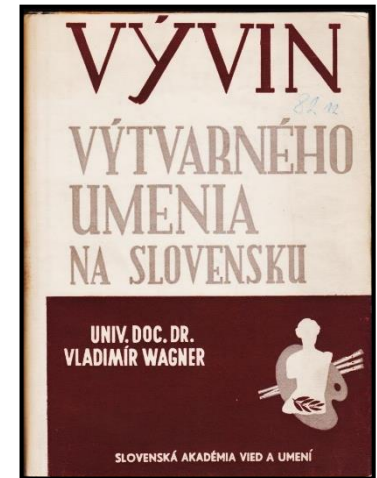
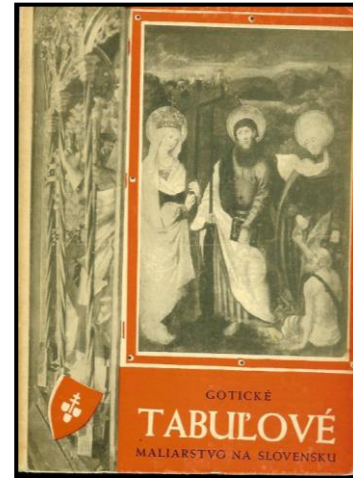
v rámci referátu rozvíjal najmä teóriu pamiatkovej starostlivosti (prívrženec konzervačnej metódy obnovy a názorov A. Riegla a M. Dvořáka)
stál v opozícii k názorom D. Jurkoviča

„*Stavebné dejiny mesta Bratislava*“

Vladimír WÁGNER (1900 – 1955)

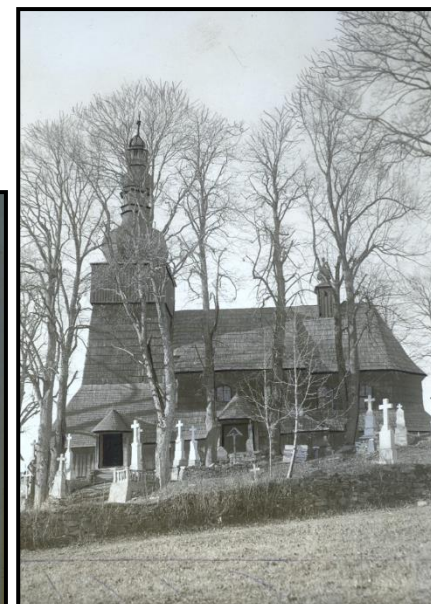
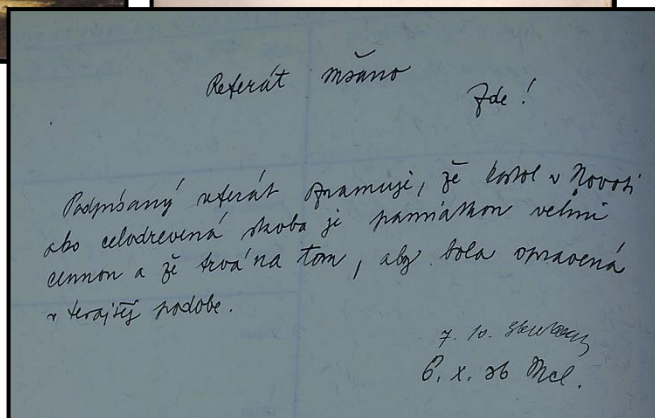
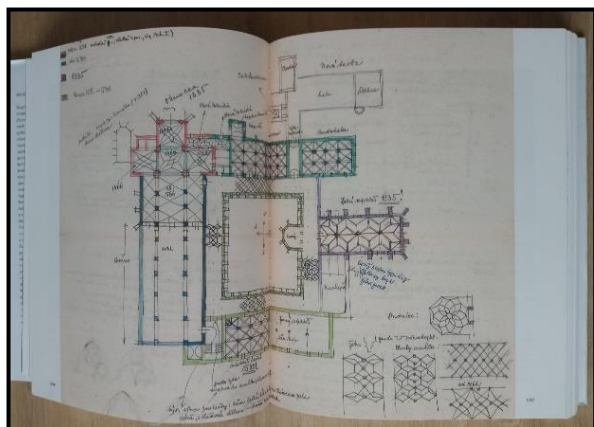
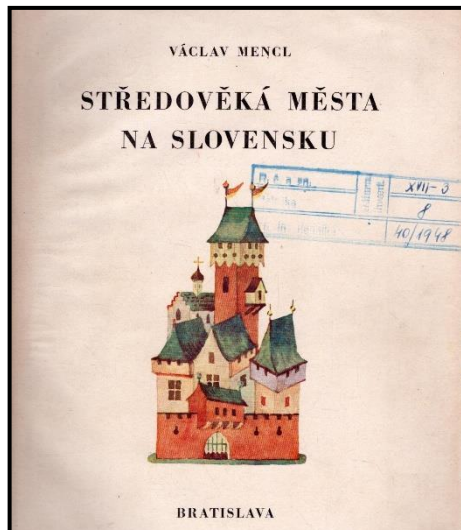
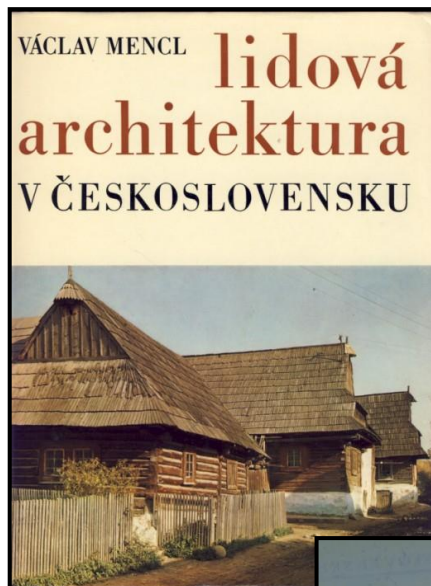
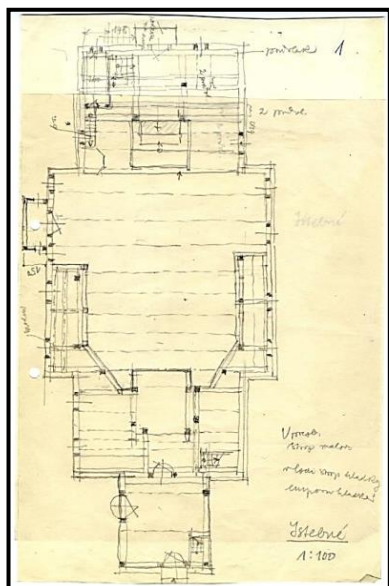
Český umenovedec, pamiatkar a pedagóg
zameraný najmä na ochranu pamiatok
výtvarného umenia na Slovensku

Kostol sv. Mikuláša v Lip. Mikulášsi (obnova 1940 – 41)

VÁCLAV MENCL (1905 – 1978)

zakladateľ modernej pamiatkovej starostlivosti na Slovensku, štúdijné cesty na východné Slovensko a Podkarpatskú Rus (drevené kostoly), záujem o hrady, ľudovú a stredovekú architektúru

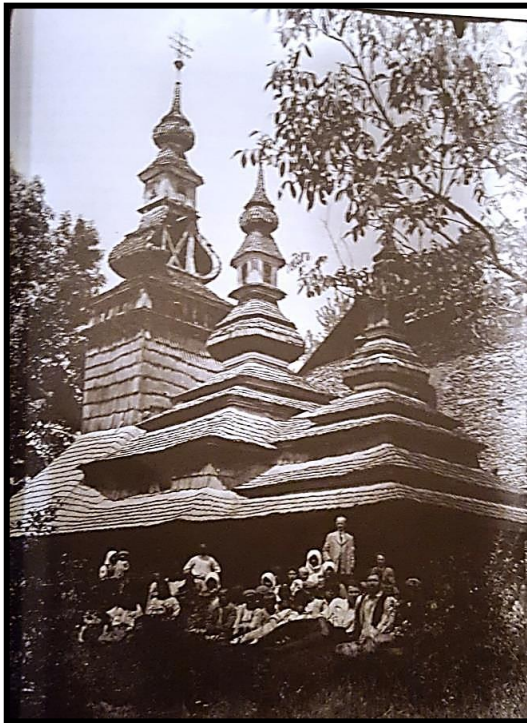

NOVOŤ, Kostol Narodenia Panny Márie (1790) – zbúraný 1940 1936 „neobyčajne cenná historická a umelecká pamiatka...“

POLITICKÁ KAUZA JOKLOV DOM

v marci 1937 Národní múzeum v Prahe odkúpilo čičmiansky Joklov dom z roku 1714, následne rozobralo a previezlo do Prahy

dom sa spolu s drevenou cerkvou sv. Michala z konca 18. stor. prevezenou z Podkarpatskej Rusi (Medved'ovce) už v roku 1929 mal stať základným objektom pre plánované Československé múzeum v prírode (D. Stránska)

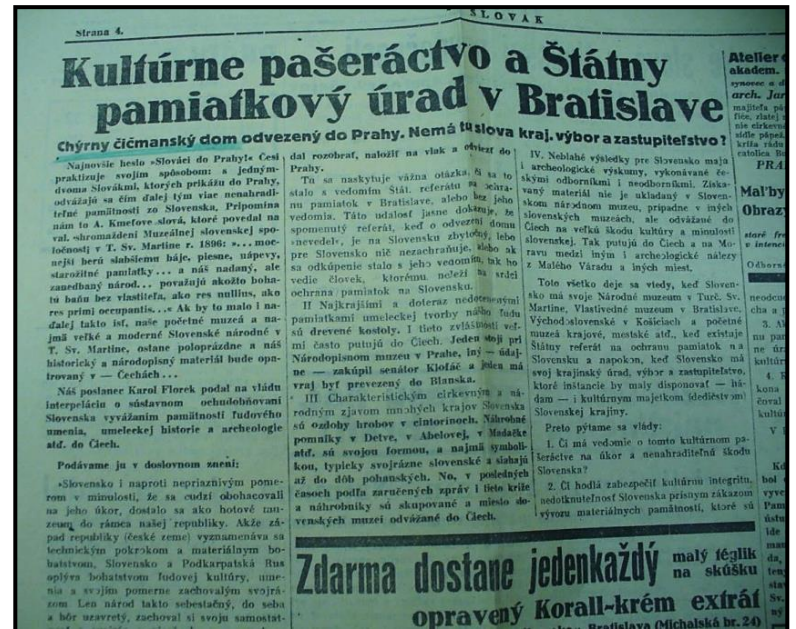

v máji 1937 interpelácia poslanca Pavla Floreka vláde ČSR „o sústavnom ochudobňovaní Slovenska...“

„...bola to živá starina, ktorú sme často s pýchou ukazovali cudzincom, keď chceli vidieť typ starobylého domu slovenského. No túto vzácnu pamiatku práve minulý mesiac akýsi podnikavý Pražák odkúpil za 16.000 Kč, dal rozobrať, naložiť na vlak a odviezť do Prahy...“.

Národné múzeum v Prahe muselo Ministerstvu školstva a národnej osvety písomne vysvetliť svoj postup a podobne aj Štátny referát na ochranu pamiatok na Slovensku

- dom vlastník plánoval predať od r. 1924
- dom v zlom technickom stave
- dom ponúknutý na predaj Matici slovenskej, Spolku Živena i Spolku slovenských umelcov (bez záujmu...)
- dom kúpený za 19.600 Kč

KONFIŠKÁCIA MAJETKU (najmä kaštieľov a kúrií) PO II. SVET. VOJNE A ZVOZ HNUTEĽNÝCH PAMIAŤOK

konfiškácia na základe nariadení Slov. národnej rady z febr. 1945 až mája 1946 (šľachta hlásiaca sa k nemeckej a maď. národnosti sa považovala za kolaborujúcu s fašizmom)

september 1945 Zbor povereníkov – zabezpečenie hnutel'. pamiatok a zbierok – prevoz a uloženie na vopred určených miestach (Betliar, Červený Kameň, Sv. Anton, Humenné)

september 1946 **Národná kultúrna komisia** – pokračovanie v zvozoch pamiatok (Vladimír Wagner a Alžbeta Guntherová-Mayerová)

Kaštieľ Betliar

Hrad Červený Kameň

Kaštieľ, Kráľová pri Senci

Kaštieľ Svätý Anton

ZÁMOK KUNERÁD (1914 – 1916, letné sídlo rodiny Von Ballestrem)

**Požiar v roku 1944, konfiškácia (Správa Štátnych lesov) a obnova v roku 1948
(adaptácia na Liečebný ústav)**

1944

80. roky 20. stor.

2010 / 2018

(SLOVENSKÝ) PAMIATKOVÝ ÚSTAV

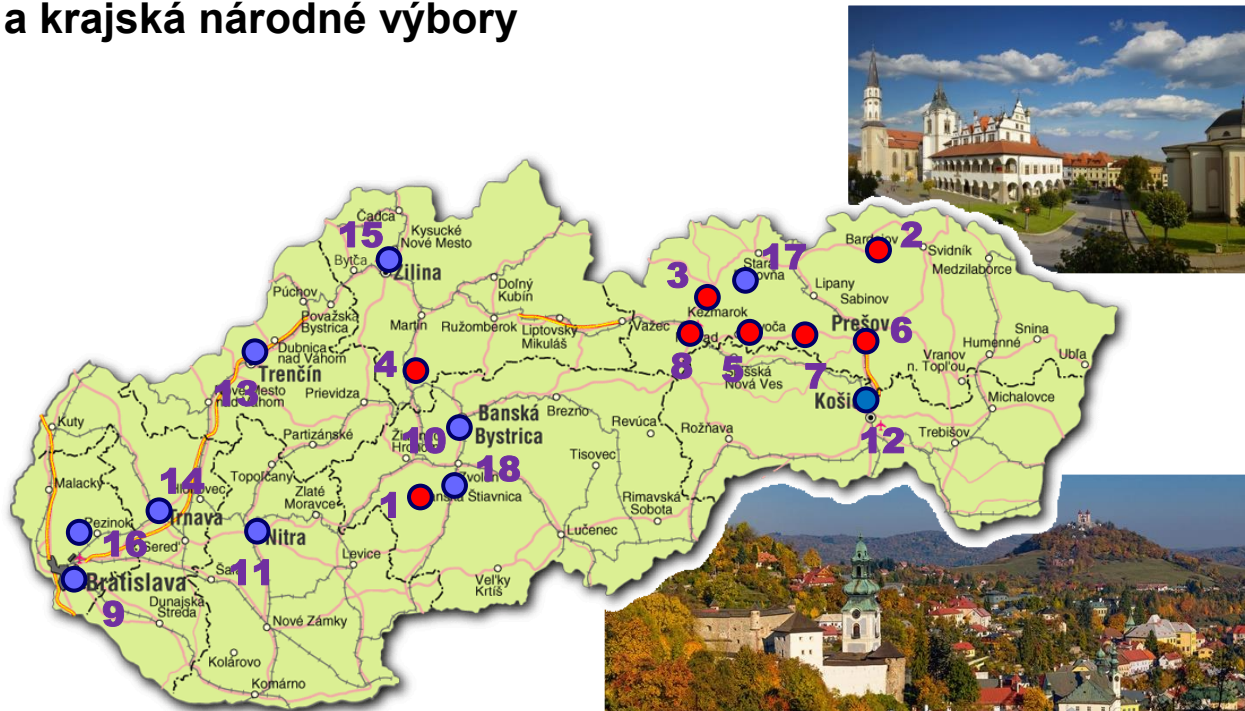
zriadený výnosom z 15. marca 1951 s účinnosťou od 1. januára

systematická pamiatková ochrana (príprava súpisu a dokumentácia pamiatok, výskum, metodické princípy a evidencia), vyhlásenie prvých pamiatkových území (MPR)

Zákon SNR č. 7/1958 o kultúrnych pamiatkach

- kultúrne pamiatky + národné kultúrne pamiatky (v r.1961 prvých 26 NKP)
- pamiatkové rezervácie

SLOVENSKÝ ÚSTAV PAMIATKOVEJ STAROSTLIVOSTI A OCHRANY PRÍRODY a v r. 1960 **Krajské strediská štátnej pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody**, no výkon štátnej správy začali vykonávať okresné a krajská národné výbory

- 1 BANSKÁ ŠTIAVNICA,
- 2 BARDEJOV, 3 KEŽMAROK,
- 4 KREMNICA, 5 LEVOČA,
- 6 PREŠOV, 7 SPIŠSKÁ KAPITULA,
- 8 POPRAD-SPIŠSKÁ SOBOTA,
- 9 BRATISLAVA, 10 BANSKÁ BYSTRICA,
- 11 NITRA, 12 KOŠICE,
- 13 TRENČÍN, 14 TRNAVA, 15 ŽILINA
- 16 SVÄTÝ JUR, 17 PODOLINEC,
- 18 ŠTIAVNICKÉ BANE

SÚPIS PAMIATOK NA SLOVENSKU, Bratislava: OBZOR, 1967 – 1969

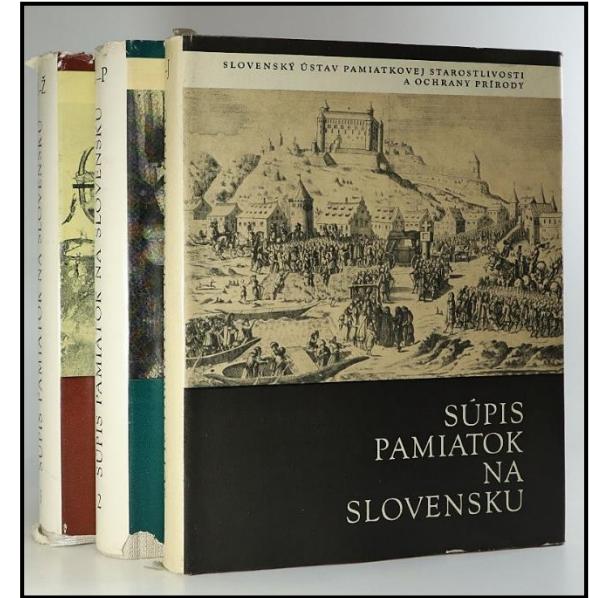
štvorzväzkové dielo kolektívu autorov

vedecký redaktor – historik, teoretik umenia,
pedagóg, múzejník a pamiatkar
ALŽBETA GÜNTHEROVÁ-MAYEROVÁ
(1905 – 1973)

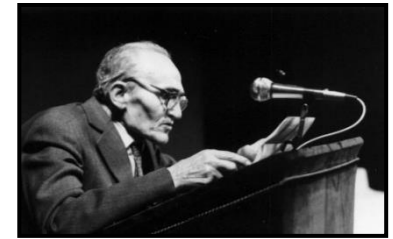
výkonný redaktor – etnológ, folklorista
a pamiatkar **MÁRIA KOSOVÁ**
(1918 – 1985)

od 2008 Pamiatkový úrad SR udeľuje **cenu Alžbety Guntherovej-Mayerovej** za celoživotné dielo a mimoriadny prínos v oblasti ochrany pamiatok (deň pamiatok a historických sídiel, 18. apríl)

Vendelín JANKOVIČ (1915 – 1997) historik umenia a archivár venujúci sa teórii a metodológii pamiatkovej starostlivosti a bol jedným z prvých, ktorý sa na Slovensku systematicky venoval jej dejinám

1981 – SÚPSOP – **Štátny ústav pamiatkovej starostlivosti (ŠÚPSOP)**

1981 – **Štátne reštaurátorské ateliéry (ŠRA)**

1984 – **Krajské strediská / ústavy ŠPSOP**

v roku 1977 vyhlásenie prvých pamiatkových rezervácií ľudovej architektúry (4)

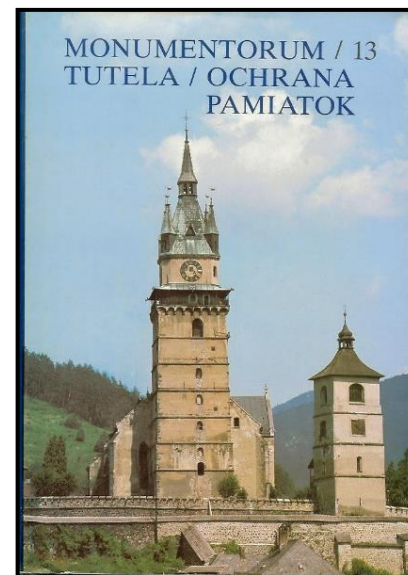
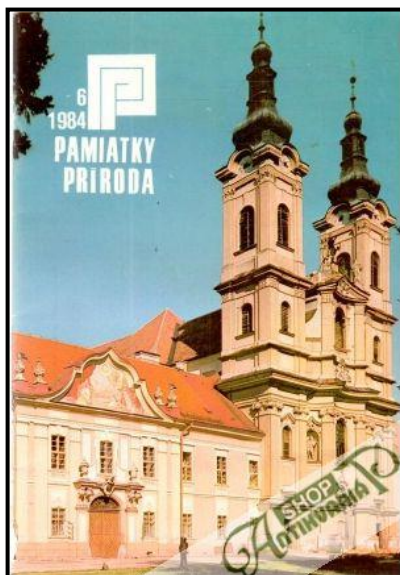
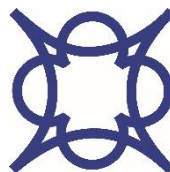
1 **VLKOLÍNEC**, 2 **PODBIEL**, 3 **ČIČMANY**, 4 **ŽDIAR**, 5 **OSTURŇA**, 6 **BRHLOVCE**, 7 **ŠPANIA DOLINA**, 8 **SEBECHLEBY**, 9 **VEĽKÉ LEVÁRE**, 10 **PLAVECKÝ PETER**

Zákon č. 27/1987 Zb. o štátnej pamiatkovej starostlivosti

- kultúrne pamiatky
- národné kultúrne pamiatky
- pamiatkové rezervácie
- pamiatkové zóny
- ochranné pásmo

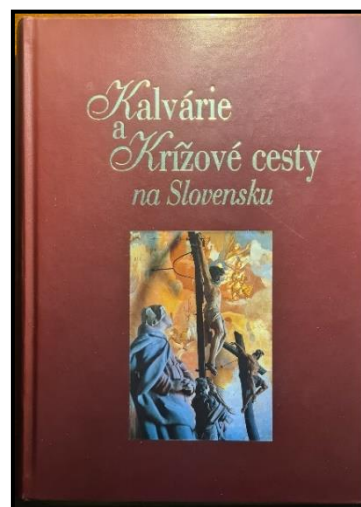
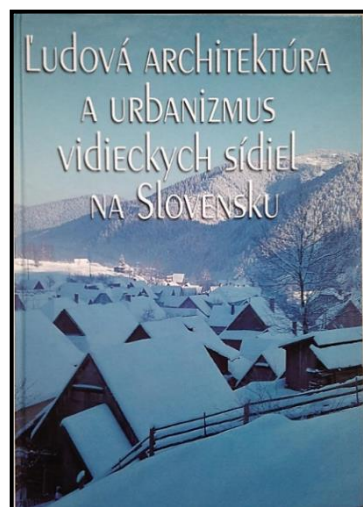
Ústredná inštitúcia – **ŠTÁTNY ÚSTAV PAMIATKOVEJ STAROSTLIVOSTI A OCHRANY PRÍRODY (ŠUPSOP)** a regionálne zložky **Krajské ústavy štátnej pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody (KÚŠPSOP)**

Po roku 1989 čiastočná transformácia štátnej správy a zmena názvu pamiatkovej inštitúcie (v roku 1991 odčlenenie ochrany prírody)

- 1991 – Štátny ústav pamiatkovej starostlivosti – **SLOVENSKÝ ÚSTAV PAMIATKOVEJ STAROSTLIVOSTI (SÚPS)**
- 1994 – SÚPS + ŠRA (Štátne reštaurátorské ateliéry) – **PAMIATKOVÝ ÚSTAV Bratislava**
- 1996 – Národné pamiatkové a krajinné centrum Bratislava
Slovenský pamiatkový ústav
- 1999 - Pamiatkový ústav Bratislava a regionálne strediská

od roku 2000 revízia Ústredného zoznamu pamiatok – ambícia vydať nový Súpis pamiatok Slovenska po jednotlivých okresoch

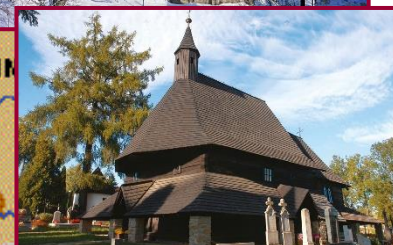
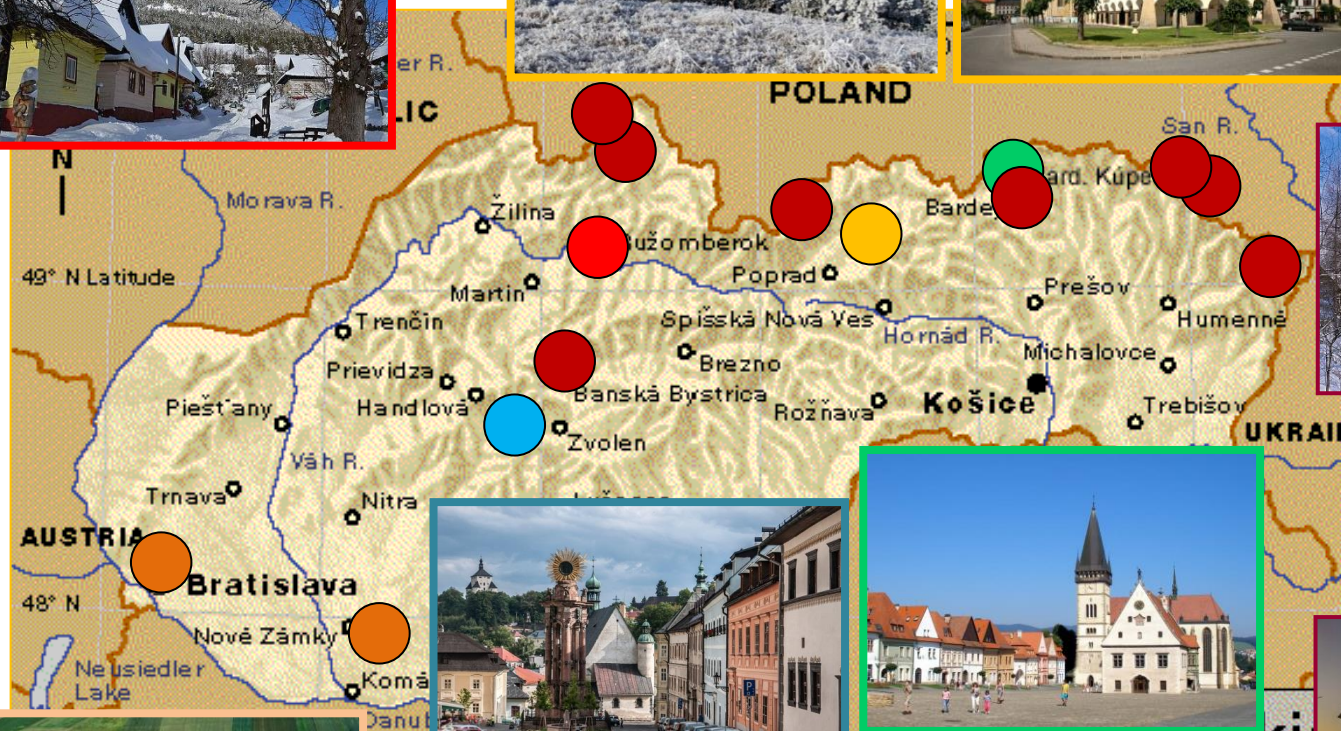
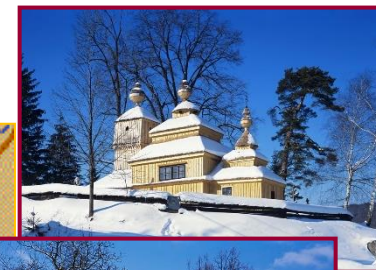

PAMIATKY SVETOVÉHO KULTÚRNEHO DEDIČSTVA UNESCO

Levoča, Spišský hrad a pamiatky jeho okolia (1993 / 2009)

PRLA Vikolínec (1993)

Banská Štiavnica a okolité tech. pamiatky (1993)

MPR Bardejov a židov. suburbium (2000)

Drevené chrámy slov. časti Karpat. oblúka (2008)

Dunajský límes (2021)

2002 - transformácia odbornej organizácie na špecializovaný úrad a nový zákon o ochrane pamiatkového fondu (všetky pamiatky = národné kultúrne pamiatky- NKP)
zákon č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu

PAMIATKOVÝ ÚSTAV a REGIONÁLNE STREDISKÁ

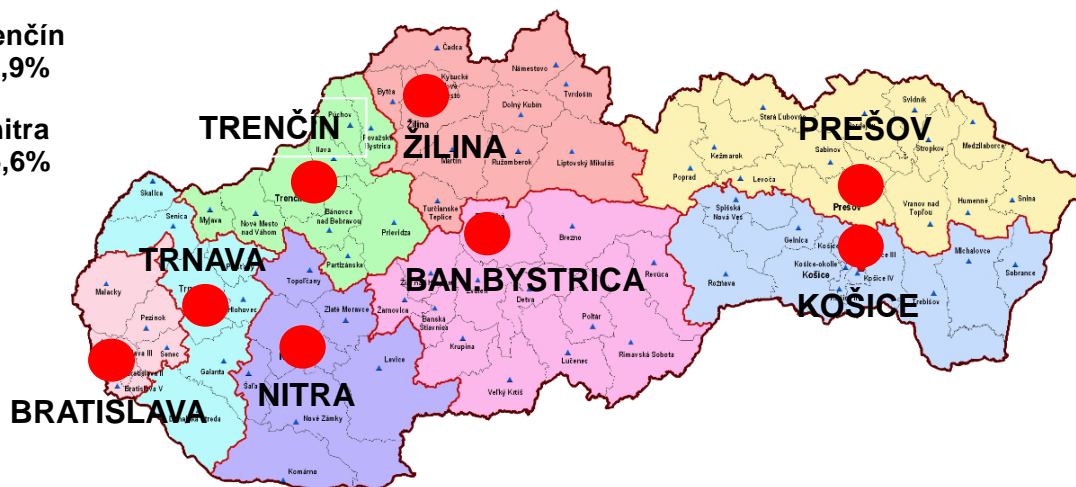
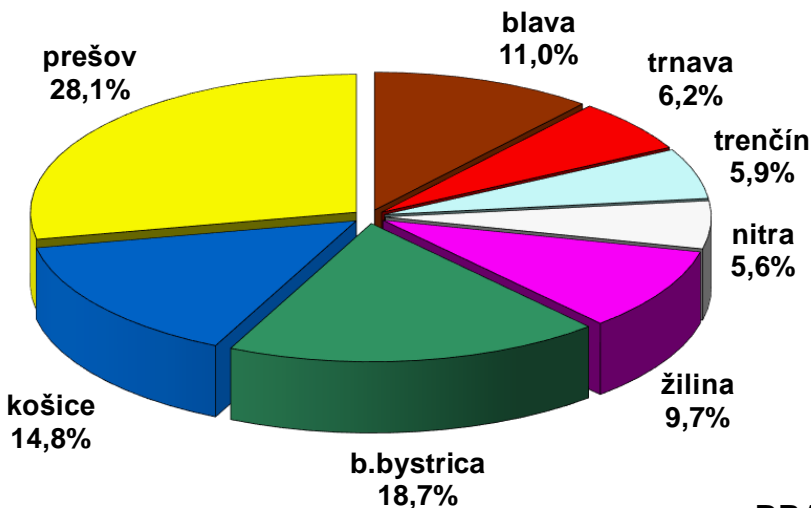
- prvostupňový a druhostupňový výkon štátnej správy
- vyhlasovanie NKP
- vyhlasovanie ochranných pásiem
- spracovanie zásad ochrany pamiat. území
- pamiatkové výskumy
- sankcie a pokuty

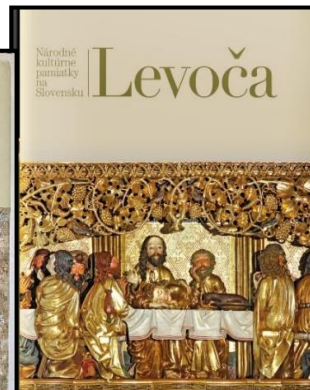
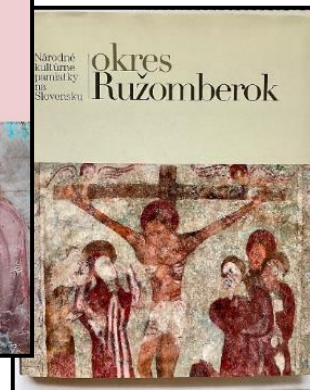
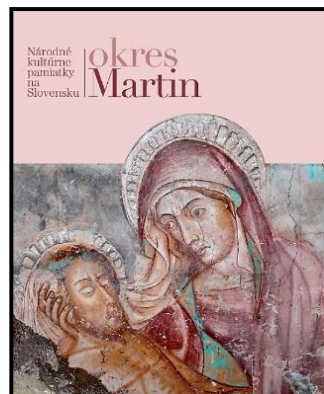
PAMIATKOVÝ ÚRAD SR
a
KRAJSKÉ PAMIATKOVÉ ÚRADY

delimitácia pracovníkov štátnej správy

Súpis pamiatok v jednotlivých okresoch Slovenska (Ružomberok, Martin, Levoča...)

REŠTAUROVANIE PAMIATOK - Oblasťné reštaurátorské ateliéry Bratislava a Levoča (súčasť Pamiatkového úradu SR)

- ~~Pamiatkový úrad SR~~
- Členovia Komory reštaurátorov (fyzické osoby)
- Vysoká škola výtvarných umení

Pro Monumenta

PROJEKT „PRO-MONUMENTA“ (prevencia údržbou)

pomoc Pamiatkového úradu SR vlastníkom a správcom NKP formou odborného preventívneho monitoringu a základnej údržby

PAMIATKY EURÓPSKEHO DEDIČSTVA (od roku 2006)

Mohyla na Bradle a rodný dom M.R.Štefánika

Mincovňa v Kremnici

Hrad Červený kameň

Stredoveká nástenná maľba na Gemi a Malohonte

Predrománska sakrálna architektúra na Slovensku

milos.dudas@pamiatky.gov.sk

d'akujem za pozornosť!